

Tomasz Koziello¹**PLATFORMA OBYWATELSKA
WOBEC WOJNY ROSYJSKO-UKRAIŃSKIEJ
(2022–2025)²**

Streszczenie

Artykuł analizuje stosunek Platformy Obywatelskiej do wojny Rosji z Ukrainą. Jego celem jest ukazanie, jakie PO dostrzega przyczyny wojny, kogo uważa za sprawcę wojny, jakie konsekwencje dla Europy i dla Polski przyniesie wygrana lub przegrana Rosji oraz jakie rozwiązania proponuje, aby utrzymać stabilność i pokój w Europie. Analiza stanowiska PO jest ważna z tego powodu, że jest to od 20 lat jedna z dwóch najważniejszych partii w Polsce, a obecnie stanowi najważniejsze ugrupowanie rządu polskiego.

Słowa kluczowe: Platforma Obywatelska, wojna, Rosja, Ukraina

Wstęp

Dnia 24 lutego 2022 roku Federacja Rosyjska, kierowana przez prezydenta Władimira Putina, dokonała pełnoskalowej agresji na terytorium Ukrainy. Zbrojny atak miał na celu szybkie rozbięcie wojsk ukraińskich, przejęcie kontroli nad najważniejszymi ośrodkami strategicznymi państwa, uwięzienie lub wypędzenie ukraińskich władz z prezydentem Wołodymyrem Zełenskim i premierem Denysem Szmyhalem oraz postawienie na czele podbitej republiki marionetkowego rządu, całkowicie uzależnionego od władz w Moskwie. Ukraina miała stać się takim samym zwasalizowanym państwem jak Białoruś pod rządami Alaksandra Łukaszenki. Cel ataku nie został jednak zrealizowany. Mimo początkowych sukcesów nie udało się agresorowi przeprowadzić założonych celów wojny błyskawicznej. Ukraina, wspierana militarnie i gospodarczo przez państwa Paktu Północno-

¹ Uniwersytet Rzeszowski, e-mail: tkoziello@ur.edu.pl, ORCID: 0000-0003-3657-2601.

² Tekst powstał dzięki realizacji projektu *Migranci z Ukrainy w województwie podkarpackim. Implikacje społeczno-gospodarcze* i został sfinansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Regionalna Inicjatywa Doskonałości 2024–2027, nr RID/SP/0011/2024/1.

atlantyckiego (NATO) i Unii Europejskiej powstrzymała najeźdźców, a następnie w wyniku kontrofensywy swojej armii odzyskała część utraconych terytoriów, przeprowadzając jednocześnie ataki na terytorium rosyjskie. W momencie pisania tego artykułu (październik 2025) wojna nadal trwa i nie sposób przewidzieć, jak się zakończy³.

Konflikt rosyjsko-ukraiński stał się wyzwaniem również dla państwa polskiego ze względu na aktywny udział w nim dwóch sąsiadów Rzeczypospolitej oraz udział pośredni trzeciego – Białorusi. Białoruś bowiem z jednej strony użycza swojego terytorium dla atakujących wojsk rosyjskich, z drugiej zaś – prowadzi wojnę hybrydową przeciw Polsce, próbując poprzez wspieranie nielegalnej imigracji z Afryki i Bliskiego Wschodu destabilizować wschodnią granicę NATO i UE. Atak Rosji na Ukrainę oraz całkowite podporządkowanie państwa białoruskiego pogorszyły położenie Polski w środowisku międzynarodowym i osłabiły jej poczucie bezpieczeństwa. Wschodni sąsiedzi Polski – Białoruś i Ukraina – w planach rządów RP powinny być państwami niezależnymi, współpracującymi z Rzeczypospolitą na wszystkich płaszczyznach i stanowiącymi dla niej strefę ochronną przed imperializmem rosyjskim. Zwasalizowanie Białorusi oraz próba podboju lub zniszczenia Ukrainy spowodowały, że polskie władze musiały podjąć działania zmierzające do likwidacji zagrożenia, jakim było rozszerzenie panowania rosyjskiego we wschodniej Europie i możliwość narzucenia przez Rosję swoich żądań także Polsce i innym państwom Europy Środkowo-Wschodniej⁴.

Celem artykułu jest przedstawienie stosunku Platformy Obywatelskiej do wojny na wschodzie Europy. Analizie poddane zostały takie kwestie, jak: przyczyny wybuchu wojny prezentowane przez środowisko PO, ocena działań wojennych oraz sposoby jak najszybszego i sprawiedliwego zakończenia wojny. Przedstawienie stanowiska Platformy Obywatelskiej jest ważne z dwóch względów: po pierwsze, jest to jedno z dwóch najbardziej wpływowych ugrupowań, które od 20 lat współdecyduje o polityce Rzeczypospolitej; po drugie, od 2023 roku jest to dominująca partia koalicji rządzącej, której przywódca, Donald Tusk, sprawuje urząd Prezesa Rady Ministrów. Wartości ideowe, interesy i cele PO stały się tym samym jednymi z dominujących wartości, interesów i celów Rzeczypospolitej Polskiej.

³ J. Bartosiak, P. Zychowicz, *Wojna o Ukrainę. Wojna o świat*, Poznań 2023; M. Budzisz, B. Góralczyk, B. Radziejewski, *Wielka gra o Ukrainę*, Warszawa 2022, s. 10–15, 45–89; M. Galeotti, *Wojny Putina. Czeczenia, Gruzja, Syria, Ukraina*, Kraków 2025, s. 400–412; R. Kuźniar, *Polityka zagraniczna RP 1989–2024*, Warszawa 2025, s. 493–494; A. Nowak, *Powrót „Imperium Zła”. Ideologie współczesnej Rosji, ich twórcy i krytycy (1913–2023)*, Kraków 2023, s. 447–448.

⁴ R. Kuźniar, *Polityka zagraniczna...*, s. 334–339, 403–412, 486–498.

Na potrzeby artykułu postawiono następujące pytania badawcze:

1. jak PO ocenia konflikt zbrojny?
2. jakie widzi możliwości najszybszego zakończenia działań zbrojnych?
3. jakie środki działania należy podjąć, aby zapobiec kolejnym agresjom na obszarze europejskim?

Wśród metod badawczych posłużono się analizą świadectw myśli politycznej (programów politycznych, projektów ustaw i uchwał oraz wypowiedzi czołowych polityków z lat 2022–2025), na podstawie których zebrano materiał do badania, oraz analizą instytucjonalno-prawną, za pomocą której odtworzono proponowane instrumenty działania politycznego, które należało podjąć, aby zakończyć wojnę.

Przyczyny wybuchu wojny rosyjsko-ukraińskiej

Oceniając konflikt rosyjsko-ukraiński, PO jako winowajcę wskazywała wyłącznie Rosję i imperialistyczną politykę prezydenta Putina. Polityka rosyjska, jak oceniano, opiera się na dwóch podstawach. Po pierwsze, odbudowania potęgi dawnego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Po drugie, odtworzenia satelickiego systemu Układu Warszawskiego. Realizacja pierwszego celu miała stanowić warunek konieczny wykonania celu drugiego. Powodzenie tej polityki doprowadziłoby do zwasalizowania przez Rosję państw Europy Środkowo-Wschodniej, w tym Polski, i uniemożliwiłoby prowadzenie przez nie samodzielnej i niezależnej polityki. Doprowadziłoby to do narzucenia im autokratycznego reżimu, zniszczenia dotychczasowego dorobku gospodarczego i społecznego oraz obniżenia poziomu życia społecznego w wymiarze materialnym i duchowym. Program polskiej Prezydencji w Unii Europejskiej, który powstał w 2024 roku pod kierunkiem PO, stwierdzał: „Strategiczny cel Rosji zakłada rewizję porządku międzynarodowego i odtworzenie stref wpływów z przeszłości”⁵. Minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski z PO oświadczył natomiast: „Rosja dąży do obalenia ładu międzynarodowego powstałego po 1989 roku”⁶.

Według stanowiska Platformy wojna z Ukrainą stanowi dla Rosji element szerszej strategii, jaką jest odrodzenie potęgi dawnego Związku Radzieckiego, który został rozwiązany u schyłku 1991 roku. Zgodnie z tym punktem widzenia Putin i jego otoczenie polityczne uważają upadek ZSRR za błąd geopolityczny radzieckich przywódców i dążą do jego naprawie-

⁵ *Program polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. 1 stycznia – 30 czerwca 2025 r.*, Warszawa 2024, s. 4.

⁶ R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu X kadencji z 25 IV 2024*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).

nia. Politycy PO wyjaśniają powyższe działania Federacji Rosyjskiej za pomocą dwóch argumentów. Po pierwsze, FR uważa, że jest centrum cywilizacji prawosławnej, więc każde państwo wyznające tę religię powinno uznać prymat Rosji pod względem duchowym. Po drugie, Rosja za cel swojej polityki obiera ponowne złączenie wszystkich ziem ruskich w jeden potężny organizm polityczny, zdolny do oparcia się wrogim, według rosyjskiego punktu widzenia, wpływom zachodnim. Nawiązuje do polityki dawnego Wielkiego Księstwa Moskiewskiego, rozpoczętej w XV wieku, z którego narodziło się rosyjskie imperium. Realizując ten cel, Rosja uważa za konieczne stopniowe podporządkowywanie i, jeśli to możliwe, przyłączanie do swojego terytorium kolejnych państw, które uzyskały niepodległość wraz z upadkiem ZSRR. Państwa, które się z tym nie zgadzają, są uznawane za wrogów, których należy zniszczyć. Strategia ta realizowana jest za pomocą nacisków politycznych i gospodarczych na państwa post-radzieckie, wprowadzania destabilizacji wewnątrz nich, narzucania im władz uległych wobec Rosji, a w przypadku braku spodziewanych efektów – dokonywania zbrojnej agresji na określone terytorium. PO na potwierdzenie swoich zarzutów przytacza takie przykłady, jak: wspieranie separatystów w mołdawskim Naddniestrzu oraz gruzińskiej Osetii i Abchazji, ograniczanie dostaw surowców energetycznych do Ukrainy, uzależnienie polityczne i militarne Białorusi i Armenii, naruszanie przestrzeni powietrznej Estonii i Łotwy przez rosyjskie siły powietrzne. Agresja na Gruzję w 2008 roku oraz dwukrotna napaść na Ukrainę pokazują, jakie konsekwencje mogą spotkać każdego, kto sprzeciwiłby się rosyjskim dążeniom do hegemonii na obszarze postradzieckim⁷. Wiceprzewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu Paweł Kowal ocenił politykę Rosji następująco: „Metody składające się na ocenę państwa terrorystycznego pierwszy raz były przez Rosję zastosowane w 1992 roku w stosunku do niektórych części Gruzji, a później w stosunku do licznych państw sąsiednich”⁸. Natomiast minister Sikorski zwrócił się do władz rosyjskich w imieniu RP: „Nigdy więcej nie będziecie rządzić ani w Kijowie, ani w Wilnie, ani w Rydze, ani w Tallinie, ani w Kiszyniowie”⁹.

⁷ Program polskiej Prezydencji..., s. 4; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 119 KSZ Sejmu IX kadencji z 30 XI 2022*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; idem, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu IX kadencji z 13 IV 2023*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; M. Tracz, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu X kadencji z 25 IV 2024*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu X kadencji z 7 III 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu X kadencji z 23 IV 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).

⁸ P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 119 KSZ...*

⁹ R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*

Podporządkowanie Ukrainy przez Rosję stanowi, zgodnie ze stanowiskiem PO, najważniejszy cel rosyjskiej polityki rewizjonistycznej w Europie. Wynika to z oceny wschodniego sąsiada Polski, traktowanego jako główny oponent FR w jej ekspansji na zachód. Ukraina jest drugim co do wielkości państwem Europy oraz drugim państwem w europejskiej części dawnego ZSRR. Zamieszkuje ją ponad 40 milionów mieszkańców, co sytuuje ją na siódmym miejscu w Europie oraz na drugim miejscu wśród państw postradzieckich. Posiada na swoim terytorium bogate złoża surowców mineralnych (w tym energetycznych) oraz żyzne gleby, a także szeroki dostęp do Morza Czarnego. Jej niezależność lub uzależnienie od Rosji ma decydować o słałości albo potędze FR. Zwycięstwo nad Ukrainą, według PO, oznaczałoby powrót Rosji do dawnych radzieckich granic, gdyż inne państwa, znacznie mniejsze i mniej liczebne, nie miałyby szans na przeciwstawienie się jej i zostałyby wchłonięte do rosyjskiego imperium. Natomiast porażka armii rosyjskiej uchroniłaby ukraińską suwerenność oraz odepchnęła Rosję na wschód. Wykazana słabość w wojnie z Ukrainą mogłaby również stać się katalizatorem antyrosyjskich nastrojów w innych państwach poradzieckich i pobudzić je do działania na rzecz usunięcia wszelkich rosyjskich wpływów oraz zbliżenia ze światem zachodnim, który wspierałby ich wysiłki w tym kierunku. Nawet zwasalizowane Armenia i Białoruś mogłyby skorzystać z okazji, aby obalić prorosyjskie władze i przeprowadzić demokratyczne i prozachodnie zmiany. PO stoi więc na stanowisku, że podbicie i opanowanie Ukrainy ma być priorytetowym zadaniem rosyjskiej polityki, od którego zależy powrót Rosji do roli supermocarstwa¹⁰. W projekcie uchwały z 2024 roku napisano: „Ukraina broni nie tylko swoich granic, ale również powstrzymuje rosyjski imperializm”¹¹. Natomiast minister Sikorski stwierdził: „Jeśli Ukraina się obroni, to demokraci uwierzą, że dobro pokonuje zło. Jeśliby upadła, to za naszą wschodnią granicą zapadnie mrok triumfującej dyktatury”¹².

Politycy Platformy twierdzą, że wojna przeciw Ukrainie jest ostatecznym środkiem służącym do narzucenia jej rosyjskiej dominacji i uczynie-

¹⁰ *Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie oddania holdu ofiarom rosyjskiej napaści na Ukrainę*, X kadencja, druk nr 214 z 22 II 2024 r., Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; B. Sienkiewicz, *Wystąpienie na pos. 77 KON Sejmu IX kadencji z 8 VI 2022*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 1 Sejmu X kadencji z 12 XII 2023*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu X kadencji z 25 IV 2024*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; M. Tracz, *op.cit.*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu X kadencji z 7 III 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...* (15.10.2025).

¹¹ *Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie oddania holdu...*

¹² R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*

nia z niej jednej z prowincji rosyjskiego imperium, tak jak to ma miejsce w przypadku Białorusi. Władze FR nie chcą dopuścić do zbliżenia Ukrainy z Unią Europejską i NATO ani tym bardziej włączenia jej do obu organizacji, ponieważ zostałyby objęta gwarancjami bezpieczeństwa militarnego oraz uzyskałyby pomoc ekonomiczną, technologiczną i prawną na rozwój swojej gospodarki, podniesienie jakości życia społeczeństwa oraz transformację ustrojową w kierunku państwa całkowicie demokratycznego. Wówczas stałaby się państwem silnym wojskowo i gospodarczo oraz członkiem mocnych sojuszków – militarnego i ekonomicznego. Wyszłaby tym samym z rosyjskiej strefy wpływów, a sukces jej transformacji i wzmocnienie bezpieczeństwa mogłyby oddziaływać na inne państwa postradzieckie, które również zechciałyby podążyć w tym kierunku. Taki rozwój sytuacji wymusiłby zmiany w rosyjskiej polityce: odejście od imperializmu i agresji na rzecz pokojowego współistnienia, na co, jak twierdzą politycy PO, Putin i jego otoczenie nie chcą się zgodzić. Nie mogąc politycznie i gospodarczo zwasalizować Ukrainy ani wymusić na niej prorosyjskiej polityki, władze Rosji dokonały pełnoskalowej agresji na zachodniego sąsiada, aby go całkowicie podbić i zniewolić¹³. Kowal powiedział: „Rosja napadła na Ukrainę. To jest część rosyjskiej polityki imperialnej”¹⁴. Podobnie oceniał tę politykę Sikorski: „Rosja nie jest zainteresowana istnieniem Ukrainy. Kreml zaczyna zwykle od słów, a potem na ulicach pojawiają się kibitki, czekiści i czołgi”¹⁵.

Podporządkowanie Ukrainy oraz odtworzenie dawnego Związku Radzieckiego ma być pierwszym etapem imperialnej polityki rosyjskiej. Kolejny etap stanowi powrót do okresu „zimnej wojny”, w którym o losach Europy decydowały Stany Zjednoczone Ameryki i ZSRR. Putin i jego środowisko dąży do narzucenia byłym radzieckim państwom satelickim ponownie swojego panowania za pomocą metod identycznych, jakie zastosował w Gruzji i stosuje w Ukrainie: nacisków, szantażu, gróźb, przekupstwa, manipulacji, a w ostateczności zbrojnej agresji. Oznacza to niebezpieczeństwo narzucenia wpływów rosyjskich Polsce, Czechom, Słowacji, Węgrom, Rumunii i Bułgarii, samodzielnie niezdolnym do przeciwstawienia się potęgze odrodzonego Związku Radzieckiego, a nawet potęgze samej Rosji. Jako przykład prowadzonej w ten sposób polityki PO przytacza dążenie władz FR do usunięcia wojsk NATO z państw byłego Ukła-

¹³ G. Schetyna, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu IX kadencji z 13 IV 2023*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 1 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...* (15.10.2025).

¹⁴ P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*

¹⁵ R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*

du Warszawskiego, destabilizację zewnętrznych granic UE, polegającą na próbie przetrwania tysięcy nielegalnych imigrantów do Polski, Litwy i Łotwy, a także wywoływanie konfliktów politycznych między dawnymi i nowymi członkami UE i NATO. Politycy PO oskarżają niektórych przywódców środkowoeuropejskich, jak Viktor Orban z Węgier i Robert Fico ze Słowacji, o bycie awangardą rosyjskich wpływów w tym regionie i wykorzystywanie swoich państw do realizacji interesów FR. Sukces tego przedsięwzięcia doprowadziłby do osłabienia jedności i solidarności świata zachodniego i zmniejszenia poziomu bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej, co wykorzysta Rosja, realizując swój cel odtwarzania radzieckiego, totalitarnego imperium i budowy nowej „żelaznej kurtyny”¹⁶. Premier Donald Tusk powiedział: „Atak Rosji na Ukrainę to jest atak na nas wszystkich”¹⁷. Minister Sikorski natomiast stwierdził: „Rosyjski imperializm jest naszym wrogiem”¹⁸.

Ocena wojny i projekty jej zakończenia

Oceniając wojnę we wschodniej Europie jako wywołaną przez Rosję w duchu rosyjskiego imperializmu oraz przewidując niebezpieczeństwo, jakie groziło środkowo-wschodniemu regionowi kontynentu w przypadku pokonania Ukrainy, PO postuluje podjęcie działań celem jej jak najszybszego zakończenia. Zakończenie to musiałoby uwzględnić interesy Ukrainy oraz stanowić podstawę pod budowę nowego, bardziej skutecznego niż dotychczas systemu bezpieczeństwa europejskiego. Chcąc to osiągnąć, należy pokonać wojska Federacji Rosyjskiej, usunąć je z Ukrainy i zmusić władze rosyjskie do przyjęcia podyktowanych przez zwycięzców warunków pokoju. Inne rozstrzygnięcia, w tym uznanie praw Rosji do części zabranego terytorium ukraińskiego lub zgoda na pozostawienie wojsk rosyjskich na terenach okupowanych, groziłyby dalszą destabilizacją regionu i niosły niebezpieczeństwo wznowienia przez FR wojny w niedalekiej przyszłości. W poselskim projekcie uchwały z 2024 roku, inspirowanym przez PO,

¹⁶ *Program polskiej Prezydencji...*, s. 4; G. Schetyńska, *op.cit.*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 1 Sejmu...*; C. Mroczek, *Wystąpienie na pos. 6 KAISW oraz pos. 9 KON X kadencji z 20 III 2024*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 20 Sejmu X kadencji z 16 X 2024*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 40 KON X kadencji z 20 III 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...* (15.10.2025).

¹⁷ D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 1 Sejmu...*

¹⁸ R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*

„Ukraina broni nie tylko swoich granic, ale również powstrzymuje rosyjski imperializm”, więc „od losów Ukrainy zależą dziś losy Polski i Europy”¹⁹. Podobnie stwierdził premier Tusk: „Wojna toczy się też o naszą przyszłość i nasze bezpieczeństwo”²⁰.

Nie tylko jednak interesy Polski i Europy leżały u podstaw dążenia PO do sprawiedliwego zakończenia wojny. Drugą przyczyną takiego nastawienia było postępowanie Rosji wobec Ukrainy w trakcie działań wojennych. Politycy Platformy niejednokrotnie przytaczali przykłady zbrodniczej działalności Rosjan na okupowanych terenach, a także wobec obszarów znajdujących się poza linią frontu po stronie ukraińskiej. Do nich w pierwszej kolejności zaliczano niszczenie infrastruktury cywilnej – budynków mieszkalnych, szpitali, zakładów energetycznych i wodociągowych – w celu pozbawienia obywateli Ukrainy dostępu do podstawowych potrzeb egzystencjalnych. Oskarżano również Rosjan o zbrodnie popełniane na ludności cywilnej, takie jak morderstwa, tortury, gwałty oraz porwania i wywozy w głąb Rosji. Rosja i Rosjanie byli określani jako terroryści, barbarzyńcy, ludobójcy, zbrodniarze i grabieżcy. PO uważa, że Ukraińcy wybrali wolność i demokrację, chcąc związać się z Zachodem, i teraz ponoszą konsekwencje swojego wyboru. Dlatego też należy im się pomoc nie tylko ze strony Polski, ale i całego wolnego świata w imię humanizmu i człowieczeństwa po to, aby powstrzymać zbrodniczą działalność Federacji Rosyjskiej²¹. Zbigniew Konwiński, przewodniczący klubu parlamentarnego PO, powiedział: „Naród ukraiński zmaga się z ludobójstwem, czystkami etnicznymi i nieustannymi terrorystycznymi bombardowaniami”²². Bartłomiej Sienkiewicz, minister spraw wewnętrznych (2013–2014) oraz minister kultury i dziedzictwa narodowego (2023–2024) stwierdził: „Wojna na wyniszczenie trwa na terytorium Ukrainy”²³.

PO stoi na stanowisku, że Ukraina samotnie nie wygra wojny z rosyjskim agresorem. Jedynie wsparcie, udzielane jej przez Sojusz Północnoatlantycki i Unię Europejską, pozwoliłoby na pokonanie wojsk rosyjskich i odzyskanie utraconych terytoriów. Wynika to z przekonania, że obie organizacje dysponują odpowiednim potencjałem gospodarczym, militarnym

¹⁹ *Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie oddania holdu...*

²⁰ D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*

²¹ P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 85 KSZ IX kadencji Sejmu z 7 IV 2022*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; B. Sienkiewicz, *op.cit.*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; *Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie oddania holdu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; M. Rząsa, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu X kadencji z 25 IV 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; Z. Konwiński, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu X kadencji z 7 III 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).

²² Z. Konwiński, *op.cit.*

²³ B. Sienkiewicz, *op.cit.*

i demograficznym, aby skutecznie przeciwstawić się jakimkolwiek zagrożeniu i jednocześnie wspierać państwa w razie pojawiającego się niebezpieczeństwa. Dlatego też Platforma dąży do tego, aby polskie władze podjęły wszystkie możliwe działania, by zmobilizować obie organizacje i ich członków do zaangażowania się po stronie Ukrainy. W pełnym zaangażowaniu NATO i UE w wojnie w obronie Ukrainy widzi się warunek konieczny realizacji głównego celu, jakim było uzyskanie sprawiedliwego pokoju²⁴. W poselskim projekcie uchwały apelowano „do rządów państw NATO i Unii Europejskiej o wzmocnienie wszechstronnego wsparcia udzielanego Ukrainie”²⁵, natomiast w programie polskiej Prezydencji w UE napisano: „Zależy nam na koordynacji działań UE – USA wobec agresji Rosji na Ukrainę”²⁶.

Zaangażowanie NATO i UE w wojnie powinno przebiegać dwutorowo. Pierwszą sferą zaangażowania musi być permanentne i wszechstronne wspieranie Ukrainy: polityczne, militarne, gospodarcze i humanitarne. Wsparcie polityczne ma polegać na wspólnych próbach nacisku Sojuszu i Unii na władze Rosji, aby zakończyły wojnę i rozpoczęły rozmowy pokojowe z władzami Ukrainy. PO nie zgadza się, aby jakiekolwiek państwo czy organizacja międzynarodowa mogła prowadzić negocjacje pokojowe bez udziału Ukraińców i w ich imieniu podejmować zobowiązania. Taka sytuacja mogłaby doprowadzić do zakończenia wojny na warunkach rosyjskiego agresora. Obawy wzbudza postawa prezydenta Stanów Zjednoczonych Donalda Trumpa, który podjął od początku sprawowania urzędu samodzielne rozmowy z przywódcą Rosji na temat rozejmu bez obecności przedstawicieli władz ukraińskich²⁷. Minister Sikorski powiedział: „Stawką tej wojny jest to, aby Ukraina mogła określić, co jest w jej interesie, na jaki kompromis może się zgodzić”²⁸. Podkreślił to stanowczo premier Tusk: „Nic o Ukrainie bez Ukrainy”²⁹.

²⁴ *Program polskiej Prezydencji...*, s. 16; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 85 KSZ...*; C. Mroczek, *op.cit.*; G. Schetyna, *op.cit.*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 1 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; *Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie oddania hołdu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 40 KON...*

²⁵ *Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie oddania hołdu...*

²⁶ *Program polskiej Prezydencji...*, s. 16.

²⁷ D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 1 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 35 Sejmu X kadencji z 20 V 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).

²⁸ R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*

²⁹ D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*

Najważniejszym wsparciem dla Ukrainy musi być pomoc militarna, gospodarcza i humanitarna. PO od samego początku wojny stoi na stanowisku, że państwa NATO i UE powinny przekazywać Ukrainie sprzęt wojskowy – czołgi, artylerię, broń strzelecką, samoloty, wozy bojowe, amunicję – bez którego armia ukraińska nie byłaby w stanie skutecznie stawić oporu najeźdźcy. Podkreślano, że tylko dzięki takiemu wsparciu Ukraina nie tylko obroni się przed całkowitym podbojem i zniszczeniem, ale może skutecznie kontratakować i zadawać wojskom rosyjskim duże straty. Ważną rolę we wsparciu militarnym odgrywa szkolenie wojskowe oficerów i podoficerów ukraińskich, przeprowadzane w ramach NATO, podczas którego uczą się oni nowych strategii wojennych, przydatnych podczas walk na froncie. Żaden z polityków jak dotychczas nie wystąpił z oficjalną propozycją wysłania wojsk polskich celem wsparcia sił ukraińskich na froncie. Premier Tusk i minister Sikorski ze strony rządu zanegowali możliwość wysłania polskich żołnierzy do Ukrainy. W kwestii wsparcia gospodarczego postulowane jest dostarczanie Ukrainie surowców energetycznych potrzebnych dla funkcjonowania całej infrastruktury, a także udzielanie jej pożyczek i dotacji na rozwój i modernizację sfery ekonomicznej i społecznej. Ważnym wsparciem powinno być również otwarcie rynku unijnego dla przedsiębiorstw ukraińskich, ich kapitału i produktów, więc wprowadzanie tych rozwiązań traktuje się jako jeden z czynników uratowania i rozwijania ukraińskiej gospodarki. Pomoc humanitarna rozumiana jest natomiast jako udzielanie schronienia dla uchodźców wojennych w państwach unijnych, w tym w Polsce, a także jako dostarczanie ukraińskiej społeczności na Ukrainie lekarstw, żywności, ubrań i innych rzeczy umożliwiających jej przetrwanie wojny. PO uważa, że tylko kontynuowanie tych działań pozwoli na skuteczne przeciwstawienie się Ukrainy rosyjskiej agresji, a w przyszłości na zwycięstwo w konflikcie³⁰. Minister Sikorski powiedział: „Zabiegamy o trwałe wsparcie polityczne, militarne i finansowe dla Ukrainy”³¹. Premier Tusk podkreślił: „Tylko zjednoczony Zachód [...] może pomóc Ukrainie wygrać tę wojnę”³².

Drugim rodzajem zaangażowania w wojnę miałyby być podjęcie działań celem osłabienia rosyjskiej potęgi pod względem militarnym, gospodarczym i społecznym. PO w pierwszej kolejności żąda nakładania coraz

³⁰ *Program polskiej Prezydencji...*, s. 15; G. Schetyna, *op.cit.*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 1 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 35 Sejmu...*

³¹ R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*

³² D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 1 Sejmu...*

to nowych sankcji na Rosję przez członków NATO i UE, a także inne podmioty międzynarodowe, polegających na ograniczeniu lub nawet zerwaniu z nią wszelkich kontaktów handlowych. Wśród szczegółowych propozycji wymienia się: zakaz importu surowców energetycznych z Rosji, usunięcie rosyjskich banków z międzynarodowych organizacji finansowych, zakaz dostarczania do Rosji jakichkolwiek urządzeń przemysłowych i technologii, a także uniemożliwienie rosyjskim przewoźnikom lotniczym przelatywania nad obszarem państw członkowskich obu organizacji. PO stoi na stanowisku, że eksport surowców energetycznych stanowi podstawę finansowania rosyjskiej gospodarki, więc uniezależnienie się UE i NATO od ropy naftowej i gazu ziemnego pochodzących z FR znacząco zmniejszyłoby dochody budżetowe agresora. W połączeniu z brakiem nowych technologii i urządzeń, które Rosja otrzymywała do tej pory od państw zachodnich, oznaczałoby to osłabienie możliwości kontynuowania przez nią wojny. Ważnym elementem represji ma być również przejęcie majątków rosyjskich oligarchów i polityków oraz środków finansowych znajdujących się na terenie państw zachodnich i w tamtejszych bankach. To posunięcie nie tylko pozbawiłoby Rosję części środków potrzebnych do finansowania wojny, ale również pozwoliło na wykorzystanie ich w celu pomocy walczącej Ukrainie. Niebagatelne znaczenie widziano w bojkocie politycznym FR i usunięciu jej z wielu organizacji międzynarodowych, a także uznaniu przywódców rosyjskich za przestępców wojennych, dzięki czemu państwo to zostałoby osamotnione i pozbawione wsparcia ze strony innych podmiotów międzynarodowych. Wszystkie te działania powinny przyczynić się do osłabienia Rosji do tego stopnia, aby władze FR nie miały sił na kontynuowanie dalszej walki i zmuszone byłyby zgodzić się na zawieszenie broni, wycofanie wojsk z Ukrainy i przyjęcie narzuconych przez zwycięzców warunków pokojowych³³. Premier Tusk powiedział: „Rosja będzie bezradna wobec zjednoczonej Europy”³⁴. Podobnie wypowiedział się minister Sikorski: „Rosyjski imperializm jest naszym wrogiem. To nasza dzisiejsza polityka wobec reżimu Putina”³⁵.

³³ *Program polskiej Prezydencji...*, s. 4, 15; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 85 KSZ...*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*; *Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie popelniania zbrodni wojennych...*; *Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie nałożenia sankcji na import rosyjskiej i białoruskiej żywności i produktów rolnych do UE*, X kadencja, druk nr 228 z 5 III 2024 r., Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl>; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 40 KON...* (15.10.2025).

³⁴ D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*

³⁵ R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*

Pokój, jakiego PO spodziewałaby się po zwycięskiej dla Ukrainy wojnie, miał charakteryzować się kilkoma cechami. Po pierwsze, Ukraina powinna odzyskać wszystkie terytoria utracone podczas inwazji w 2014 i 2022 roku. Był to warunek podstawowy, aby zbudować w Europie Środkowo-Wschodniej stabilizację i bezpieczeństwo. Brak powrotu Ukrainy do dawnych granic oznaczałby zgodę środowiska międzynarodowego na rosyjskie podboje i aneksje. Po drugie, Ukraina powinna zostać odbudowana ze zniszczeń wojennych. Środki na ten cel miałyby pochodzić ze skonfiskowanych zagranicznych majątków rosyjskich elit, reparacji wojennych, które Rosja powinna zapłacić państwu ukraińskiemu i jego obywatelom, oraz z przejętych aktywów rosyjskich banków. W ten sposób FR zostałaby osłabiona finansowo na wiele lat i pozbawiona możliwości wszczęcia nowej wojny. Natomiast wzmocniona byłaby Ukraina, stanowiąc silniejszą niż do tej pory zaporę przed rosyjskim imperializmem. Postulowano również utworzenie unijnego wsparcia dla Ukrainy na wzór amerykańskiego Planu Marshalla z lat czterdziestych XX wieku. Po trzecie, w samej Rosji powinna dokonać się zmiany władzy. Dotychczasowi przywódcy, na czele z prezydentem Putinem, zostaliby skazani przez międzynarodowy trybunał sprawiedliwości na karę więzienia za zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości. Nowa władza zostałaby wybrana w sposób demokratyczny spośród osób stanowiących dotychczas opozycję polityczną. Dawałoby to większą pewność, że Rosja stanie się mniej autorytarna wewnątrz i mniej agresywna na zewnątrz. Tylko w ten sposób można byłoby stworzyć podwaliny pod nową architekturę bezpieczeństwa³⁶. Minister Sikorski stwierdził: „Naszym celem nie powinno być kruche zawieszenie broni, ale trwałe i sprawiedliwe pokój [...]. Musi to być pokój przez siłę, bo tylko taki Rosja uszanuje”³⁷. Natomiast zdaniem Kowala: „Realizm nakazuje zatrzymać Putina [...]. Trzeba go zatrzymać na Kaukazie”³⁸.

Zakończenie

Platforma Obywatelska stała na stanowisku, że wojna, który wybuchła w 2022 roku na Ukrainie, była spowodowana imperialną polityką Federacji Rosyjskiej. Polityka ta miała na celu odrodzenie dawnego imperium radzieckiego, a następnie odtworzenie ładu jałtańsko-poczdamskiego.

³⁶ R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu...*; R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*; D. Tusk, *Wystąpienie na pos. 35 Sejmu...*

³⁷ R. Sikorski, *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu...*

³⁸ P. Kowal, *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu...*

Odtworzenie Związku Radzieckiego miało dokonać się poprzez stopniowe uzależnianie polityczne, ekonomiczne i militarne dawnych republik radzieckich, które albo zostałyby formalnie przyłączone do Federacji Rosyjskiej, albo zachowałyby pozorną niepodległość, ale z marionetkowymi, prorosyjskimi rządami. Jako przykład podawano zwasalizowanie Białorusi i Armenii oraz ingerencje zbrojne w Gruzji, Mołdawii i Ukrainie. Po realizacji tego pierwszego celu nowa, silniejsza Rosja miałaby narzucić swoje wpływy Europie Środkowo-Wschodniej, wykorzystując prorosyjskie elity w niektórych z państw regionu (na przykład na Słowacji i Węgrzech), a także skłócając ze sobą państwa NATO i UE, tym samym uniemożliwiając wspólne przeciwstawienie się rosyjskiej ekspansji. Sukces obu przedsięwzięć ponownie, jak w 1945 roku, podzieliłby Europę na dwie strefy wpływów: zachodnią oraz wschodnią, kontrolowaną przez Rosję.

Według PO Ukraina była największą przeszkodą ku realizacji tego celu jako jedno z największych i najludniejszych państw Europy i drugie pod względem ludności państwo byłego ZSRR. Jej pokonanie przez Rosję lub zwycięstwo Ukrainy miało decydować o powodzeniu FR w budowaniu nowego ładu europejskiego lub też o suwerenności i wolności wszystkich byłych republik radzieckich. Dlatego też politycy tego ugrupowania dążyli do zmobilizowania całej Europy i Stanów Zjednoczonych, aby przyszyły z pomocą walczącej Ukrainie i przeciwstawiły się imperializmowi rosyjskiemu. Tylko wszechstronna pomoc wschodniemu sąsiadowi Polski mogła uratować nie tylko Ukrainę przed utratą niepodległości i rozbiorami, ale też utrzymać wolność i integralność terytorialną państw Europy Środkowo-Wschodniej. Pokonanie Rosji wykazałoby bowiem jej słabość, a tym samym dałoby impuls nawet narodom od niej uzależnionym do zrzucenia podległości wobec władz w Moskwie i na długie lata ustabilizowało sytuację na kontynencie.

Bibliografia

- Bartosiak J., Zychowicz P., *Wojna o Ukrainę. Wojna o świat*, Poznań 2023.
- Budzisz M., Góralczyk B., Radziejewski B., *Wielka gra o Ukrainę*, Warszawa 2022.
- Galeotti M., *Wojny Putina. Czeczenia, Gruzja, Syria, Ukraina*, Kraków 2025.
- Konwiński Z., *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu X kadencji z 7 III 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Kowal P., *Wystąpienie na pos. 40 KON X kadencji z 20 III 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Kowal P., *Wystąpienie na pos. 85 KSZ IX kadencji Sejmu z 7 IV 2022*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Kowal P., *Wystąpienie na pos. 119 KSZ Sejmu IX kadencji z 30 XI 2022*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).

- Kowal P., *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu IX kadencji z 13 IV 2023*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Kowal P., *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu X kadencji z 25 IV 2024*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Kowal, *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu X kadencji z 7 III 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Kuźniar R., *Polityka zagraniczna RP 1989–2024*, Warszawa 2025.
- Mroczek C., *Wystąpienie na pos. 6 KAiSW oraz pos. 9 KON X kadencji z 20 III 2024*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Nowak A., *Powrót „Imperium Zła”. Ideologie współczesnej Rosji, ich twórcy i krytycy (1913–2023)*, Kraków 2023.
- Program polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. 1 stycznia – 30 czerwca 2025 r.*, Warszawa 2024.
- Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie nałożenia sankcji na import rosyjskiej i białoruskiej żywności i produktów rolnych do UE, X kadencja*, druk nr 228 z 5 III 2024 r., Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Przedstawiony przez Prezydium Sejmu projekt uchwały w sprawie oddania holdu ofiarom rosyjskiej napaści na Ukrainę, X kadencja*, druk nr 214 z 22 II 2024 r., Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Rząsa M., *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu X kadencji z 25 IV 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Schetyna G., *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu IX kadencji z 13 IV 2023*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Sienkiewicz B., *Wystąpienie na pos. 77 KON Sejmu IX kadencji z 8 VI 2022*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Sikorski R., *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu X kadencji z 25 IV 2024*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Sikorski R., *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu X kadencji z 7 III 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (20.08.2025).
- Sikorski R., *Wystąpienie na pos. 33 Sejmu X kadencji z 23 IV 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Tracz M., *Wystąpienie na pos. 10 Sejmu X kadencji z 25 IV 2024*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Tusk D., *Wystąpienie na pos. 1 Sejmu X kadencji z 12 XII 2023*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Tusk D., *Wystąpienie na pos. 30 Sejmu X kadencji z 7 III 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).
- Tusk D., *Wystąpienie na pos. 35 Sejmu X kadencji z 20 V 2025*, Sejm RP, <https://www.sejm.gov.pl> (15.10.2025).

The Civic Platform on the Russian-Ukrainian War (2022–2025)

Abstract

This article analyzes the Civic Platform's stance on the war between Russia and Ukraine. Its aim is to show how the PO perceives the causes of the war, who it considers to be responsible for it, what consequences Russia's victory or defeat will have for Europe

and Poland, and what solutions it proposes to maintain stability and peace in Europe. The analysis of the PO's position is important because it has been one of the two most important parties in Poland for 20 years and is currently the most important group in the Polish government.

Keywords: Civic Platform, war, Russia, Ukraine